

चौधरी देवी लाल विश्वविद्यालय, सिरसा

{हरियाणा राज्य विधानमण्डल अधिनियम, 2003 (संख्यांक 9) द्वारा स्थापित}
राष्ट्रीय मूल्यांकन एवं प्रत्यायन परिषद् द्वारा “बी” श्रेणी प्रत्यायित

पाठ्यक्रम

SHASTRI (B.A.) 2nd Year

शास्त्री(स्नातक) द्वितीयं वर्षम्

पञ्चमं पत्रम् – व्याकरणम् -II

पूर्णाङ्कः (Maximum Marks) : 100

लिखितपरीक्षा – 80

आन्तरिकमूल्याङ्कनम् – 20

घटकम् 1. वरदराज : लघुसिद्धांतकौमुदी- भ्वादिगणः (सूत्रव्याख्या रूपसिद्धिश्च)

घटकम् 2. वरदराज : लघुसिद्धांतकौमुदी - अदादिगणतः चुरादिगणपर्यन्तम् (सूत्रव्याख्या रूपसिद्धिश्च)

घटकम् 3. वरदराज : लघुसिद्धांतकौमुदी - ण्यन्त-सन्नन्त-यङन्त-यङ्लुक-नामधातु-परस्मैपद-आत्मनेपद-

भावकर्म-कर्मकर्तृ-लकारार्थ-प्रक्रिया च

घटकम् 4. लिंगानुशासनम् (सूत्रव्याख्या रूपसिद्धिः च)

प्रश्नपत्रनिर्माणविधिः(Question Paper Creation Method) –

- ✚ प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतभाषायां भवेत् ।
- ✚ अत्र चत्वारि घटकानि सन्ति । प्रतिघटकं षोडश (16) अङ्कानां वर्तते ।
- ✚ प्रश्नपत्रे पञ्च (5) अनिवार्याः प्रश्नाः भविष्यन्ति ।
- ✚ प्रथमप्रश्ने घटकचतुष्टयगतपाठ्यक्रममाश्रित्य अनिवार्याः अष्ट संक्षिप्तोत्तरप्रश्नाः भविष्यन्ति । सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः। प्रतिप्रश्नं 02 अङ्कानां भविष्यति ।
- ✚ अन्ये चत्वारः प्रश्नाः प्रथम - द्वितीय – तृतीय – चतुर्थ – घटकसम्बद्धाः भविष्यन्ति। प्रत्येकस्मिन् प्रश्ने 50 प्रतिशतं विकल्पः भवेत् । । प्रतिप्रश्नं चतुर्विंशतिः (16) अङ्कानां भविष्यति ।

अङ्कानाम् विभाजनम् (Marks Distribution) :

प्रथमः प्रश्नः – घटकचतुष्टयगतपाठ्यक्रममाश्रित्य अनिवार्याः अष्ट संक्षिप्तोत्तरप्रश्नाः
8x2 = 16

द्वितीयः प्रश्नः – चतुर्णां पदानां सिद्धिः 4x3 = 12

द्वयोः सूत्रयोः व्याख्या 2x2 = 04

तृतीयः प्रश्नः – चतुर्णां पदानां सिद्धिः 4x3 = 12

द्वयोः सूत्रयोः व्याख्या 2x2 = 04

चतुर्थः प्रश्नः – चतुर्णां पदानां सिद्धिः
द्वयोः सूत्रयोः व्याख्या
पञ्चमः प्रश्नः – चतुर्णां पदानां सिद्धिः
द्वयोः सूत्रयोः व्याख्या

4x3 = 12

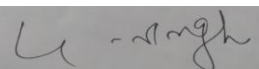
2x2=04

4x3 = 12

2x2 = 04

अनुशंसितग्रन्थाः –

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी, भीमसेन शास्त्री, भैमी प्रकाशन, दिल्ली ।
2. लघुसिद्धान्तकौमुदी, धरानन्दशास्त्री, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली ।
3. लघुसिद्धान्तकौमुदी, वरदराज, गीताप्रेस गोरखपुर ।
4. लघुसिद्धान्तकौमुदी, गोविन्द प्रसाद शर्मा, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, दिल्ली ।

SYLLABUS
SHASTRI (B.A.) 2nd Year

पाठ्यक्रमः
शास्त्री(स्नातक) द्वितीयं वर्षम्
षष्ठं पत्रम् – पद्यं रूपकं च

पूर्णाङ्काः (Maximum Marks) : 100

लिखितपरीक्षा – 80

आन्तरिकमूल्याङ्कनम् – 20

घटकम् 1. श्रीहर्षः- नैषधीयचरितमम् (प्रथमः सर्गः) - श्लोकव्याख्या, सूक्तिव्याख्या, कविपरिचयः
वैशिष्ट्यं

च, सर्गस्य सारः ।

घटकम् 2. माघः – शिशुपालवधम् (प्रथमः सर्गः) - श्लोकव्याख्या, सूक्तिव्याख्या, कविपरिचयः
वैशिष्ट्यं

च, सर्गस्य सारः ।

घटकम् 3. भवभूतिः- उत्तररामचरितम् (1 - 4 अङ्काः) - श्लोकव्याख्या, सूक्तिव्याख्या, कविपरिचयः
वैशिष्ट्यं

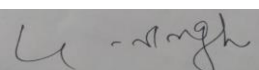
च, अङ्कानां सारः ।

घटकम् 4. भवभूतिः – उत्तररामचरितम् (5 – 7 अङ्काः) - श्लोकव्याख्या, सूक्तिव्याख्या,
कविपरिचयः

वैशिष्ट्यं च, अङ्कानां सारः ।

प्रश्नपत्रनिर्माणविधिः(Question Paper Creation Method) –

- ✚ प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतभाषायां भवेत् ।
- ✚ अत्र चत्वारि घटकानि सन्ति । प्रतिघटकं षोडश (16) अङ्कानां वर्तते ।
- ✚ प्रश्नपत्रे पञ्च (5) अनिवार्याः प्रश्नाः भविष्यन्ति ।
- ✚ प्रथमप्रश्ने घटकचतुष्टयगतपाठ्यक्रममाश्रित्य अनिवार्याः अष्ट संक्षिप्तोत्तरप्रश्नाः भविष्यन्ति । सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः। प्रतिप्रश्नं 02 अङ्कानां भविष्यति ।
- ✚ अन्ये चत्वारः प्रश्नाः प्रथम - द्वितीय - तृतीय - चतुर्थ - घटकसम्बद्धाः भविष्यन्ति। प्रत्येकस्मिन् प्रश्ने 50 प्रतिशतं विकल्पः भवेत् । । प्रतिप्रश्नं चतुर्विंशतिः (16) अङ्कानां भविष्यति ।

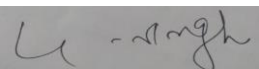

अङ्कानाम् विभाजनम् (Marks Distribution) :

प्रथमः प्रश्नः – घटकचतुष्टयगतपाठ्यक्रममाश्रित्य अनिवार्याः अष्ट संक्षिप्तोत्तरप्रश्नाः	
8x2 = 16	
द्वितीयः प्रश्नः – द्वयोः श्लोकयोः व्याख्या	2x4 = 08
सूक्तिव्याख्या	1x4 = 04
एकः प्रश्नः	1x4 = 04
तृतीयः प्रश्नः – द्वयोः श्लोकयोः व्याख्या	2x4 = 08
सूक्तिव्याख्या	1x4 = 04
एकः प्रश्नः	1x4 = 04
चतुर्थः प्रश्नः – द्वयोः श्लोकयोः व्याख्या	2x4 = 08
सूक्तिव्याख्या	1x4 = 04
एकः प्रश्नः	1x4 = 04
पञ्चमः प्रश्नः – द्वयोः श्लोकयोः व्याख्या	2x4 = 08
सूक्तिव्याख्या	1x4 = 04
एकः प्रश्नः	1x4 = 04

अनुशंसितग्रन्थाः

1. नैषधीयचरितम्, शेष कृष्ण शर्मा 'रेग्मी' ।
2. नैषधीयचरितम्, निर्णयसागर प्रेस, मुम्बई ।
3. नैषधीयचरितम्, मोहनदेव पंत, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली ।
4. नैषधीयचरितम्, सूर्यदेव शास्त्री, चौखम्बा ओरियान्टालिया, वाराणसी ।
5. शिशुपालवधम्, व्याख्याकार – आद्याप्रसाद मिश्र, अक्षयवट प्रकाशन, इलाहाबाद ।
6. शिशुपालवधम्, व्याख्यकार – रामजीलाल शर्मा, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी, 2012 ।
7. शिशुपालवधम्, पण्डित हरगोविन्दशास्त्री, चौखम्बा विद्या भवन, 2013 ।
8. उत्तररामचरितम्, आनन्दस्वरूपः, डा. जनार्दनशास्त्री पाण्डेय, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली ।
9. उत्तररामचरितम्, डा. रमाकान्त त्रिपाठी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी ।

SYLLABUS
SHASTRI (B.A.) 2nd Year

पाठ्यक्रमः
शास्त्री (स्नातक) द्वितीयं वर्षम्
सप्तमं पत्रम् – निबन्धानुवादरचना

पूर्णाङ्काः (Maximum Marks) : 100

लिखितपरीक्षा – 80

आन्तरिकमूल्याङ्कनम् – 20

घटकम् 1. कारकप्रकरणम् - सिद्धान्तकौमुद्यानुसारम्

घटकम् 2. शब्दरूपाणि - प्रौढरचनानुवादकौमुद्यानुसारम् ।

धातुरूपाणि च(लट् – लोट् – लृट् – लङ् – विधिलिङ्) – प्रौढरचनानुवादकौमुद्यानुसारम् ।

घटकम् 3. अपठितानां पद्यानां गद्यानां च अनुवादः ।

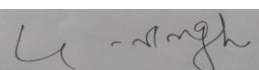
घटकम् 4. निबंधरचना – वेद-व्याकरण-साहित्य-दर्शनसम्बद्धाः च निबन्धाः ।

प्रश्नपत्रनिर्माणविधिः(Question Paper Creation Method) –

- ✚ प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतभाषायां भवेत् ।
- ✚ अत्र चत्वारि घटकानि सन्ति । प्रतिघटकं षोडश (16) अङ्कानां वर्तते ।
- ✚ प्रश्नपत्रे पञ्च (5) अनिवार्याः प्रश्नाः भविष्यन्ति ।
- ✚ प्रथमप्रश्ने घटकचतुष्टयगतपाठ्यक्रममाश्रित्य अनिवार्याः अष्ट संक्षिप्तोत्तरप्रश्नाः भविष्यन्ति । सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः। प्रतिप्रश्नं 02 अङ्कानां भविष्यति ।
- ✚ अन्ये चत्वारः प्रश्नाः प्रथम - द्वितीय - तृतीय - चतुर्थ - घटकसम्बद्धाः भविष्यन्ति। प्रत्येकस्मिन् प्रश्ने 50 प्रतिशतं विकल्पः भवेत् । । प्रतिप्रश्नं चतुर्विंशतिः (16) अङ्कानां भविष्यति ।

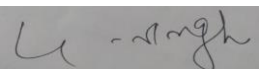
अङ्कानाम् विभाजनम् (Marks Distribution) :

प्रथमः प्रश्नः – घटकचतुष्टयगतपाठ्यक्रममाश्रित्य अनिवार्याः अष्ट संक्षिप्तोत्तरप्रश्नाः	8x2 = 16
द्वितीयः प्रश्नः – द्वयोः सूत्रयोः व्याख्या	2x4 = 08
चतुर्षु वाक्येषु विभक्तिप्रदर्शनम्	4x2 = 08
तृतीयः प्रश्नः – चतुर्णां शब्दरूपाणां लेखनम् (निर्दिष्ट-विभक्त्यानुसारम्)	4x2 = 08
चतुर्णां धातुरूपाणां लेखनम् (निर्दिष्ट- पुरुष-लकारानुसारम्)	4x2 = 08
चतुर्थः प्रश्नः – द्वयोः पद्ययोः हिन्दीभाषायाम् अनुवादः	2x4 = 08
द्वयोः गद्ययोः हिन्दीभाषायाम् अनुवादः	2x4 = 08

अनुशंसितग्रन्थाः

1. संस्कृतशिक्षण सरणी , आचार्य राम शास्त्री , परिमल पब्लिकेशन , दिल्ली ।
2. प्रौढरचनानुवादकौमुदी ,डा. कपिलदेव द्विवेदी , विश्वविद्यालय प्रकाशन ,वाराणसी ।
3. रचनानुवादकौमुदी, डा. कपिलदेव द्विवेदी , विश्वविद्यालय प्रकाशन ,वाराणसी ।
4. प्रौढनिबन्धसौरभम् , पं. विश्वनाथ मिश्र , हंसा प्रकाशन ,जयपुर ।
5. निबन्धशतकम् , ,डा. कपिलदेव द्विवेदी , विश्वविद्यालय प्रकाशन ,वाराणसी ।
6. संस्कृतव्यवहार -वाक्यावलिः डा. अमिता आर्या ।
7. प्रथमा दीक्षा, राष्ट्रीय- संस्कृत- संस्थानम् , दिल्ली ।
8. द्वितीया दीक्षा, राष्ट्रीय- संस्कृत- संस्थानम् , दिल्ली ।

SYLLABUS
SHASTRI (B.A.) 2nd Year

पाठ्यक्रमः
शास्त्री (स्नातक) द्वितीयं वर्षम्
अष्टमं पत्रम् – वैदिकसाहित्यम् - II

पूर्णाङ्काः (Maximum Marks) : 100

लिखितपरीक्षा – 80

आन्तरिकमूल्याङ्कनम् – 20

घटकम् 1. ऋग्वेदस्य सूक्तानि - मरुत् (1.85), विष्णुः (1.154), अग्निः (1.143), इन्द्रः (2.12), रूद्रः (2.33), मित्र (3.59), उषा (4.51), पर्जन्य (5.83)

घटकम् 2. ऋग्वेदस्य सूक्तानि - पूषा (6.53), आपः (7.49), वरुणः (7.86), मण्डूकः (7.103) सोमः (8.48), वाक् (10.125), रात्रिः (10.127)

घटकम् 3. निरुक्तम् - 1 & 2 अध्यायौ

घटकम् 4. वैदिक-व्याकरणम् – सन्धिः, सुबन्तः, लेट् -सहितं प्रमुखलकाराणां सामान्यपरिचयः, तद्धितः,

समासः, उदात्त-, अनुदात्तः, स्वरितः ।

प्रश्नपत्रनिर्माणविधिः (Question Paper Creation Method) –

- ✚ प्रश्नपत्रस्य निर्माणं संस्कृतभाषायां भवेत् ।
- ✚ अत्र चत्वारि घटकानि सन्ति । प्रतिघटकं षोडश (16) अङ्कानां वर्तते ।
- ✚ प्रश्नपत्रे पञ्च (5) अनिवार्याः प्रश्नाः भविष्यन्ति ।
- ✚ प्रथमप्रश्ने घटकचतुष्टयगतपाठ्यक्रममाश्रित्य अनिवार्याः अष्ट संक्षिप्तोत्तरप्रश्नाः भविष्यन्ति । सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः। प्रतिप्रश्नं 02 अङ्कानां भविष्यति ।
- ✚ अन्ये चत्वारः प्रश्नाः प्रथम - द्वितीय - तृतीय - चतुर्थ - घटकसम्बद्धाः भविष्यन्ति। प्रत्येकस्मिन् प्रश्ने 50 प्रतिशतं विकल्पः भवेत् । । प्रतिप्रश्नं चतुर्विंशतिः (16) अङ्कानां भविष्यति ।

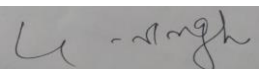
अङ्कानाम् विभाजनम् (Marks Distribution) :

प्रथमः प्रश्नः – घटकचतुष्टयगतपाठ्यक्रममाश्रित्य अनिवार्याः अष्ट संक्षिप्तोत्तरप्रश्नाः	8x2 = 16
द्वितीयः प्रश्नः - यथानिर्दिष्टसूक्तेभ्यः मन्त्रद्वयस्य व्याख्या।	2x5=10
यथानिर्दिष्टसूक्तेभ्यः एकः आलोचनात्मकः प्रश्नः	1x6=06

तृतीयः प्रश्नः - यथानिर्दिष्टसूक्तेभ्यः मन्त्रद्वयस्य व्याख्या।	2x5=10
यथानिर्दिष्टसूक्तेभ्यः एकः आलोचनात्मकः प्रश्नः	1x6=06
चतुर्थः प्रश्नः - यथानिर्दिष्टग्रन्थात् एकः आलोचनात्मकः/परिचयात्मकः/ वा प्रश्नः ।	1x6=06
पञ्चपदानां निर्वचनानि ।	5x2=10
पञ्चमः प्रश्नः – एकः निबन्धात्मकः प्रश्नः	1x16=16

अनुशंसितग्रन्थाः -

1. ऋग्वेदीय सूक्तसंग्रह , डा.वेदप्रकाश उपाध्याय, अनुराग प्रकाशन , इलाहाबाद ।
2. ऋक्सूक्तसंग्रह, कृष्ण कुमार एवं हरिदत्त शास्त्री , साहित्यभण्डार , मेरठ ।
3. यास्कप्रणीतं निरुक्तम् , कपिलदेव शास्त्री ,साहित्यभण्डार मेरठ ।
4. एकादशोपनिषद् , सत्यव्रतसिद्धान्तांलकार , विजयकृष्ण लखनपाल , ग्रेटर कैलाश , नई दिल्ली ।
5. निरुक्त मीमांसा, पं. शिवनारायण शास्त्री, परिमल प्रकाशन, 1972 ।
6. ऋक्सूक्तमणिमाला, डॉ. ब्रज बिहारी चौबे, कात्यायन वैदिक साहित्य प्रकाशन, 2010 ।
7. वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः, आचार्य जगदीशचन्द्र मिश्र, चौखम्बा सुरभारती नई दिल्ली ।
8. निरुक्तशास्त्रम्, भगवद्दत्त रिसर्चस्कॉलर, वेद-ऋषि प्रकाशन ।
9. निरुक्तम् (कश्यपप्रजापतिकृत निघण्टुभाष्य तथा दुर्गाचार्यकृत निरुक्तविवृत्ति सहित), मुकुन्द झा बख्शी, चौखम्बा प्रकाशन वाराणसी ।

SYLLABUS
SHASTRI (B.A.) 2nd Year

पाठ्यक्रमः
शास्त्री (स्नातकः) द्वितीयं वर्षम्
English-A

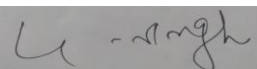
पूर्णाङ्कः (Maximum Marks) : 50
लिखितपरीक्षा – 40
आन्तरिकमूल्याङ्कनम् – 10

Paper-A

1. A Collection of Poems edited by prof. S.S. Sangwan.
2. Snap Shots (One-Act-Plays) edited by Dr. S.K Sharma
3. Mahabharata edited by C. Rajgoopalachari
(First 63 Chapters from episode Ganpati and Scribe to Yudhishtir seeks Benediction.)

Scheme of Examination :

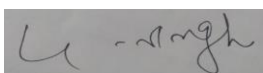
- Q1. Explanation with reference to the Conytext. The candidate will be required to attempt two passage each (with internal choice) one from the book of poem and the other from the book of One-Act-Plays.
- Q2. Short answer type questions
Four short answer type questions will be set on the prescribed poems and four short answer type question will be set on the prescribed book on fiction. The students will be required to attempt five question out of given eight questions, selecting at least two from from each text (i.e book of poem and book of Fiction)
- Q3. One essay type question (with internal choice) will be set on each of the prescribed book of poems and one-act-plays. Students will be required to attempt one question each from both the texts.
- Q4. On essay type question (with internal choice) will be set on the book of fiction.

Q5. Items based on the exercise appended to the one-act-plays.

Question-wise distribution of marks:

Q-1	08 Marks
Q-2	04 Marks
Q-3	16 Marks
Q-4	08 Marks
Q-5	04 Marks

SYLLABUS
SHASTRI (B.A.) 2nd Year

पाठ्यक्रमः
शास्त्री (स्नातकः) द्वितीयं वर्षम्
English-B

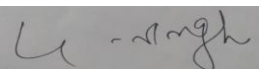
पूर्णाङ्कः (Maximum Marks) : 50
लिखितपरीक्षा – 40
आन्तरिकमूल्याङ्कनम् – 10

Prescribed Text-Book :

1. A Course Book Of English Grammar, Composition and Transation edited by Dr. Sanjay kumar and Dr. Inderjit kumar.

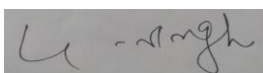
Scheme of Examination :

- Q1. Question on Grammar on the prescribed items (use of Tense in communicative situations, subject-verb concord, active and passive voice, narration) will be based on prescribed text-book of grammar but not necessarily the same as those given in the text book, and questions on common errors, word power, vocabulary, odiums and pharases will be from prescribed text-book of grammar only. 12 Marks
- Q2. Questions on the following items in the prescribed book of grammar
- A. Transcription of simple words, listed in the text-book of grammar.
The student will be required to transcribe 10 words out of given 15 words from the text-book. 04 Marks
- Q3. Comprehension passage(with five questions at the end) 08 Marks
- Q4. Précis. A passage of about 250 words will be given 08 Marks
- Q5- Translation (from English to hindi) of a passage consisting of 7 to 8 sentences. 08 Marks

Question-wise distribution of marks:

Q-1	12 Marks
Q-2	04 Marks
Q-3	08 Marks
Q-4	08 Marks
Q-5	08 Marks

SYLLABUS
SHASTRI (B.A.) 2nd Year

पाठ्यक्रमः
शास्त्री (स्नातकः) द्वितीयं वर्षम्
हिंदी (अनिवार्य)

पूर्णाङ्कः (Maximum Marks) : 100

लिखितपरीक्षा – 80

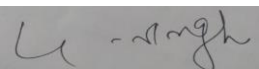
आन्तरिकमूल्याङ्कनम् – 20

पाठ्यपुस्तक/पाठ्य-विषय

1. आधुनिक हिंदी (काव्य) महर्षि दयानंद विश्वविद्यालय रोहतक
2. अभिनव गद्य गरिमा कुरुक्षेत्र विश्वविद्यालय, कुरुक्षेत्र
3. अंधेर-नगरी भारतेंदु हरिश्चंद्र
4. जहाज का पंछी इलाचंद जोशी
5. हिंदी साहित्य का इतिहास

निर्देश-

1. प्रथम प्रश्न आधुनिक हिंदी काव्य संग्रह से व्याख्या के रूप में होगा इस प्रश्न में चार अवातरन पूछे जायेंगे परीक्षार्थियों को इनमे से दो की सप्रसंग व्याख्या लिखनी होगी प्रत्येक व्याख्या 8-8 अंकों की होगी
2. निर्धारित कवियों के जीवन-परिचय और कवित्व से सम्बंधित तीन आलोचनात्मक प्रश्न पूछे जायेंगे परीक्षार्थियों को उनमे से एक प्रश्न का उत्तर देना होगा यह प्रश्न अनुशीलन पर आधारित होगा तथा 12 अंकों का होगा
3. अंधेरी-नगरी से दो आलोचनात्मक प्रश्न पूछे जायेंगे परीक्षार्थियों को एक उत्तर देना होगा जो 12 अंकों का होगा इस पुस्तक से आलोचनात्मक प्रश्न ही पूछा जायेगा
4. जहाज का पंछी उपन्यास से चार आलोचनात्मक प्रश्न पूछे जायेंगे परीक्षार्थियों को उनमें से 2 के उत्तर देने होंगे प्रत्येक प्रश्न 10-10 अंकों का होगा इस पुस्तक से व्याख्या नहीं पूछी जाएगी जहाज का पंछी के लिए निर्धारित आलोच्य विषय- नामकरण की सार्थकता, तात्विक, चरित्र-चित्रण, उद्देश्य, मनोवैज्ञानिकता, भाषा-शैली

5. हिंदी साहित्य का इतिहास आधुनिक काल से दो प्रश्न पूछे जायेंगे परीक्षार्थियों को इनमें से एक का उत्तर देना होगा यह प्रश्न 14 अंकों का होगा
6. हिंदी साहित्य का इतिहास के निर्धारित आलोच्य-विषय आधुनिक काल-परिस्थियाँ भारतेंदु युगीन काव्य, द्विवेदी युगीन काव्य, छायावादी काव्य, प्रगतिवादी काव्य, प्रयोगवादी काव्य, नयी कविता, प्रवृत्तिया, हिंदी गद्य, हिंदी कहानी, हिंदी उपन्यास, हिंदी नाटक, हिंदी निबंध, उद्भव, और विकास, हिंदी का नव्यवतर विधाएं
7. निर्धारित पाठ्य पुस्तक अभिनव गद्य गरिमा से व्याख्या के लिए चार अवतरण लिए जायेंगे जिनमें से परीक्षार्थियों को दो की सप्रसंग व्याख्या करनी होगी जिसके 8+8 =16 अंक होंगे पाठ्य-पुस्तक की अनुशिलानी से लगभग २५० शब्दों में से दो प्रश्नों के उत्तर देने होंगे प्रत्येक प्रश्न 5-5 अंकों का होगा पूरा प्रश्न 10 अंकों का होगा

